

Editörden

Dil ve Edebiyat Araştırmaları dergisinin 19. sayısı (**Mart 2019**) ile karşınızdayız. 2010 yılında yayın hayatına başlayan dergimiz, 2019'un ilk sayısı-yla beraber onuncu yılına ulaşmış bulunuyor. Önceki sayımızda duyurduğumuz üzere, bu sayıda uygulamaya koyduğumuz yenilikler okuyucusuyla buluşmuş oluyor. Bunlardan ilki Nisan-Ekim olan yayın periyodunu bu sayıdan itibaren **Mart-Ekim** takvimine almamızdır.

İkinci yeniliğimiz ise takipçilerimizin de dikkatini çekecek olan, bu sayımızda yayımlanan makalelerin **Genişletilmiş Özetlerine (Extended Summary)** yer vermemizdir. Genişletilmiş özetler aracılığıyla makalelerin uluslararası düzeyde okunurluğunu ve alıntılanmasını kolaylaştırmayı umuyoruz. Özetler aynı zamanda, konuyla alakalı veri tabanlarını tarayan araştırmacılar da olduğu gibi, okuyucular için de çok yararlı olacaktır.

Uluslararası alan indekslerinde taranan akademik hakemli bir dergi olan **Dil ve Edebiyat Araştırmaları** hem basılı hem de TÜBİTAK-ULAKBİM DergiPark Açık Dergi sistemleri üzerinden ulaşılabilen bir dergidir.

Dergide, dil, edebiyat, folklor, kültür, halk edebiyatı, çeviri bilimi, dil ve edebiyat eğitimi gibi alanlardaki makalelere yer verilmektedir. Yayın dili Türkçe olmakla beraber her sayıda belli ölçüde İngilizce, Fransızca, Almanca, İtalyanca, Rusça, Arapça ve Farsça makaleler de kabul edilmektedir.

Bu sayıda on üç makale ve iki kitap tanıtımı yer almaktadır. Derginin bu sayısında romandan hikâye/öyküye ve masala, medreselerde okutulan kitaplardan Kur'ân-ı Kerim ve sinema kıssalarına, çeviri stratejilerinden sesli kitaplara kadar oldukça geniş konu yelpazesinde makalelere yer verilmiştir. Tabii bunların hepsi geniş edebiyat alanının içerisinde yer alan konular ve yazılardır.

Bu sayımızda yer alan çalışmalardan ilki Muhittin Doğan'ın kaleme aldığı **“Kurmaca ile Gerçeklik Arasında Bir Yazar: Ahmet Mithat Efendi”** başlıklı yazıdır. Bu makalede yazar, Osmanlının Avrupa macerasına tanıklık eden

Ahmet Mithat Efendi'nin *Paris'te Bir Türk romanı* ile *Avrupa'da Bir Cevelan* adlı iki eserinin mukayesesi yapar. Paris'i görmeden yazdığı romanı ile Paris'i adım adım dolaşarak vücuda getirdiği seyahatnamesi arasında benzerlikler dik-kate değerlidir.

İkinci yazımız Murat Erdem'in "**Colson Whitehead'in Yeraltı Demir-yolu Romanında Yeni Kölelik Anlatısı ve Amerikan Buyruğu**" dur. On dokuzuncu yüzyıl Türk romanının temel konularından birisi olan kölelik meselesi ele alınmaktadır. Yazar çalışmasında temel aldığı romanda geleneksel kölelik anlatılarında yer alan vahşet ve insanlık dışı uygulamaları içermenin yanı sıra, köleliğin Amerikan toplumunda tarihsel ve sistemsal açıdan nasıl bir kurumsal yapıya dönüştüğünü ekonomik, siyasi ve sosyal bağlamda ortaya koymaktadır.

Dergimizde yer alan diğer makale ise Haluk Öner'in "**Orhan Veli Kanık'ın İzinde Bir Şair: Halim Şefik Güzelson**" başlığını taşımaktadır. Makalede Orhan Veli'nin izinde bir şiir anlayışı oluşturan, dahası hayatında da Garip şairine özel yer ayıran Halim Şefik Güzelson'un Orhan Veli'ye benzer hayatı ve şiir anlayışı karşılaştırmalı olarak ele alınmaktadır.

Ali Kurt'un kaleme aldığı "**Apostrof Kavramı ve Tanzimat'tan Servet-i Fünûn'a Türk Şiirinde Apostrof**" serlevhali çalışma ise oldukça farklı bir konuyu ele almaktadır. Apostrof sanatına farklı yaklaşımlar olsa da genel geçer bir tanımlamayla "kişileştirilmiş soyut bir kavram, ölüye veya cansız bir nesneye" hitap etmek anlamına gelmektedir. Batı'da Eski Yunan'dan beri kullanılan apostrof; bu şekliyle Tanzimat sonrası Türk şiirinde sıklıkla yer almasının altında yatan sebepler üzerinde durulmuş ve örnek metinlerle mesele vuzuha kavuşturulmaya çalışılmıştır.

Bir sonraki çalışma ise Yasin Beyaz'ın kaleme aldığı "**Kemal Tahir'in Romanlarında Cumhuriyet'in Kuruluş Dönemine Genel Bir Bakış**" tır. Bu çalışmada yazar, geniş bir dönemde eserler veren Kemal Tahir'in siyasi olaylara dair ortaya koyduğu görüş ve düşüncelerini incelemiştir. Kemal Tahir'in Osmanlı'dan Cumhuriyet'e tevarüs eden fikirleri ve Terakkiperver Cumhuriyet Fırkası, İzmir Suikasti ve tasfiyeler, Serbest Fırka'nın kuruluşu ve kapanması gibi önemli siyasi olayları romanlarına nasıl yansıttığı ortaya konulmaya çalışılmıştır.

İlknur Tatar Kırılmış **“Postkolonyalizmi Masal Üzerinden Söyleme Dönüřtürmek: “Masal” ve “Madam Butterfly Ölmeyi Reddederse”**” başlıklı makalesinde, Sezai Karakoç’un “Masal” ve Erendiz Atasü’nün “Madam Butterfly Ölmeyi Reddederse” metinlerinden yola çıkarak masal türüyle Batı dünyasına karşı gelen bu iki ismi oksidentalist tavır ve “ben ve öteki” kavramlarıyla değerlendirir.

Beytullah Bekar’ın **“Adam Kraft’ın 1596 Tarihli ‘Türklerin Dinleri, Savaş Yöntemleri, Geçim Kaynakları, Başarı ve Çöküşlerinin Sırları’ Adlı Eseri”** Bartholomeo Georgieuz’in Latince yazdığı ‘De Turcarum Ritu Et Ceremoniis’ (1544) ve ‘De Turcarum Moribus Epitome’ (1553) Osmanlıların Avrupa topraklarına girmeye başlamasıyla birlikte Avrupalıların Türkleri tanımak, Türkçe öğrenmek ve misyonerlik faaliyetlerinde bulunmak amacıyla Latin harfleriyle yazdığı eserlerden birisidir. Sonraki yıllarda bu eser Avrupa’nın farklı ülkelerinde hem çoğaltılmış hem de Almanca, Lehçe, İtalyanca, İngilizce ve Çekçe gibi dillere aktarılmıştır. Bu süreçte bazı ilaveler ve değişiklikler de yapılmıştır. Yazar, bu çalışması ile bu ilaveler ve değişiklikler üzerinde durmuştur.

Ekrem Tak ve Bilgin Aydın’ın birlikte kaleme aldığı **“XVII. Yüzyılda İstanbul Medreselerinde Okutulan Kitaplar (Tereke Kayıtları Üzerine Bir Değerlendirme)”** başlıklı makalede 1089-1110 (1678-1698) tarihleri arasında tespit edilen medrese talebelerine ait 14 tereke kaydı değerlendirilmiştir. Çalışmada bu terekelerde mevcut kayıtlardan vefat eden medrese talebelerinin öğrenim gördüğü medreseyi, memleketlerini, mirasçılarını, servetlerini, öldüklerinde medresede mevcut kitaplarını ve bu kitapların fiyatlarını, mensubu oldukları askerî ve idarî sınıfları ve varsa ticarî münasebetlerini ortaya koymasından oldukça dikkat çekicidir.

Bir diğerk ortak çalışma ise Musa Yıldız ve Halil İbrahim Şanverdi’nin **“Azrâ’u Câkartâ Adlı Romanın Türkçe Çevirilerinin Çeviri Stratejileri Açısından İncelenmesi”** adlı çalışmalarıdır. Bu makalede Türkçeye farklı çevirmenler tarafından aktarılan Kılânî’nin ‘Azrâ’u Câkartâ adlı romanı çeviri stratejileri açısından karşılaştırmalı olarak değerlendirilmesi kaleme alınmıştır.

Murat Sami Türker’in kaleme aldığı **“Sesli Kitapların Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğrenenlerin Okumaya Yönelik Tutumları Üzerindeki Etkisi”**

serlevhali makalede özellikle teknolojinin günlük yaşamda yaygın olarak kullanılmasıyla okuma becerisi öğretiminde “sesli kitaplar” için yeni uygulama alanlarını ortaya çıkarmış olmasına dikkat çeker. Çalışmada, dil öğrenimi için farklı yöntemlerin denendiği günümüzde “sesli kitaplar”ın bu alandaki yeri tespit edilmeye çalışılmıştır.

Erdoğan Baş **“The Qur’anic Parables and Cinema (Kur’an Kıssaları ve Sinema)”** başlıklı çalışmasında Kur’an-ı Kerim’in dörtte birinin kıssalardan meydana geldiğine işaret ederek, son dönemlerde kutsal metinlerdeki kıssaların sinemaya uyarlanmaya başlanması uygulamasının Kur’an-ı Kerim kıssaları için de söz konusu edilmesi gerektiğini savunur.

Esra Karakuş Tayşi **“Sevim Ak’ın Öykülerinin Duyarlık Eğitimi Açısından İncelenmesi”** ile çocuk edebiyatı ve bu edebiyatın çocuk gelişimine sağladığı katkıya değinir. Sevim Ak’ın üç ayrı çocuk kitabını ele alan yazar, duyarlık eğitimi açısından incelediği bu öykülerin neticede çocukların insana ve çevresindeki her şeye duyarlık kazanmasında, değer vermesinde etkili olacağı sonucuna varır.

Rahime Çokay Nebioğlu’nun **“A Feminist Post-Narratological Inquiry into Angela Carter’s ‘The Company of Wolves’ ”** (Angela Carter’ın “Kurtlar Arasında” Öyküsünün Feminist Post-Anlatıbilimsel İncelemesi) çalışması Angela Carter’ın “Kurtlar Arasında” öyküsünü feminist post-anlatıbilimsel açıdan ele almaya çalışmıştır. Yazar öncelikle Propp’un masal incelemesinin geleneksel anlatıbilimsel yöntemlerin yapıbozumcu yeniden yazımlara uygulanamazlığını ortaya koyar. Sonrasında Carter’ın öyküsünü, Grimm Kardeşler’in “Kırmızı Başlıklı Kız” masalıyla karşılaştırmalı olarak ele alır.

Bu sayımızda yer verdiğimiz iki kitap tanıtımından ilki Zeynep Büşra Bekiroğlu’nun, **“Edebiyat Bilimi”** başlıklı Hilmi Uçan’ın kitabıdır. Edebiyata kurum penceresinden bakan yazarın, okuyucu- metin ilişkisine değindiği eser iki bölümden oluşur. Birinci bölüm “Edebiyat Bilimi ve Eleştiri”, ikinci bölüm ise “Üslup Arayışları / Kısa Öykü / Küçürek Öykü” ana başlığı altında kaleme alınmıştır.

Diğer kitap tanıtımımız ise Arzu Özyön’ün kaleme aldığı Charlotte Perkins Gilman’ın feminist romanı **“Herland”**dır. 1892’de yazılan eserde yazarın,

kadının toplumundaki ütöpk vizyonunu vermesi hasebiyle hâlâ Amerika'daki en seçkin feminist kadın yazarlar arasındadır. Roman, Vandyck, Terry ve Jeff adlı üç davetsiz misafirin, Herland adında bir kadın toplumunun keşfedilmemiş topraklarını ve burada Ellador, Alima ve Celis ile ilişkilerini ve maceralarını konu alır.

Dil ve Edebiyat Araştırmaları dergisini makale ve yazılarıyla onurlandıran akademisyenlere, makaleleri büyük bir emek ve titizlikle değerlendiren rapor hazırlayan hakem heyetine, yayın ve danışma kurullarında yer alan tüm değerli akademisyenlere ve on yıl önce **Dil ve Edebiyat Araştırmaları** dergisinin yayın hayatına atılmasına öncülük eden Türkiye Dil ve Edebiyat Derneđi genel başkanı Sayın Ekrem ERDEM Bey'e ve yönetim kuruluna teşekkürü bir vazife biliyoruz.

Yeni sayılarda buluşmak dileğiyle...

Editör

Doç. Dr. Ahmet KOÇAK